

Este sistemul fiscal românesc „fair”? | Marilena Ene

Autor: [Marilena Ene](#) – Lector universitar doctor la Facultatea de Drept, Universitatea din București, avocat, membru al Baroului București

Suntem la început de an. Probabil că nu a început foarte bine dacă ne uităm la situația internațională medicală și financiară. Dar este totuși primul an din primul mandat al Comisiei Europene conduse de von der Leyen. Este anul în care sunt demarate noi proiecte în toate domeniile de acțiune ale Comisiei. În mod evident, politica fiscală, ca parte a politicilor publice europene, trebuie să fie actualizată.

În discursul său intitulat „Making Tax Work For All” (o traducere bună fiind „Să lucreze impozitele pentru toți”), comisarul european pentru economie Paolo Gentiloni a precizat care sunt obiectivele Comisiei actuale în ceea ce privește politica fiscală UE. Astfel, în următorii ani, politica fiscală va influența și va fi influențată de politica de mediu, va trebui actualizată pentru a putea include toate noutățile legate de digitalizare, dar mai ales toate obiectivele politicii fiscale vor fi stabilite astfel încât să obțină de la toți cetățenii plata corectă a impozitelor („principle of fair taxation”). În acest sens, se vor adopta măsuri de combatere a evaziunii și fraudelor fiscale, dar și a schemelor de planificare fiscală agresivă, precum și a concurenței fiscale între statele membre.

Dar ce este impozitarea corectă? Putem considera că acest concept înseamnă echitate, așa cum a fost aceasta definită de Adam Smith încă din secolul al XVIII-lea?

Recitesc ceea ce a scris Adam Smith legat de echitate și îmi dau seama că totuși dezideratul este tot acela, chiar dacă

volumul impozitelor era diferit la acea perioadă: „The subjects of every state ought to contribute towards the support of the government, as nearly as possible, in proportion to their respective abilities; that is in proportion to the revenue which they respectively enjoy under the protection of the state (...)”. (*Adam Smith, An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*. Edited by Sálvio M. Soares. MetaLibri, 2007, v.1.0p.)

Și totuși ce este echitatea fiscală? Are vreo legătură cu politica? Pentru că se pare că socialiștii susțin un fel de echitate, iar liberalii alt fel. Dar nu în România, pentru că aici toată lumea este de acord cu sistemul actual de impozitare în cotă unică.

Dar de fapt legătura echității fiscale cu politica este aproape inexistentă. Singurul aspect care ar trebui să conteze este, așa cum ni se spune și de la Comisia Europeană, nevoia statului de venituri publice pentru a acoperi cheltuieli publice diverse, destul de diferite față de epoca lui Adam Smith.

Comisarul Gentiloni menționează în discursul său că trebuie încurajați cei ce plătesc și că trebuie adoptate la nivelul Uniunii măsuri de eliminare a dublei impozitare, de prevenire și soluționare a litigiilor fiscale și de îmbunătățire a cooperării între autoritățile publice și contribuabili.

Dacă vi se par obiective de bun simț, atunci trebuie să știți că și strategiile fiscal-bugetare ale guvernelor României din ultimii 10 ani (că doar de 10 ani sunt în legislația noastră sub această denumire) au avut aproximativ aceleași obiective. Și să nu uităm de obiectivul combaterii evaziunii și fraudei fiscale, care este și mai apăsător dacă ne gândim la situația legii noastre privind prevenirea și combaterea evaziunii fiscale. Lipsa unor studii de impact reale și a unei analize coerente în sistemul fiscal este evidentă și dăunează grav bugetului public național.

Așadar, când este un sistem fiscal corect, echitabil?

Dacă citim discursul comisarului Gentiloni, un sistem fiscal este corect atunci când sistemul nu permite fraude fiscale, evaziune fiscală, abuz de drept, planificare fiscală agresivă, nu există competiție fiscală agresivă între state, colectarea TVA se realizează integral, nu există bariere fiscale, cetățenii cooperează cu autoritățile fiscale și invers.

Sistemul nostru fiscal, așa simplu reglementat, este destul de departe de dezideratul corectitudinii, în sensul echității. În primul rând avem problema colectării TVA. Nu este asumată public de către ANAF, dimpotrivă, în rapoartele anuale totul este perfect. Comisia Europeană comunică însă public că România este campioană la necolectarea TVA („VAT gap”). Contribuabilii încearcă să coopereze cu autoritățile fiscale, dar autoritățile sunt depășite de numărul acestora și mai ales de problemele lor diverse rezultate dintr-un sistem informatic ineficient. Din când în când apar informații conform cărora ANAF, prin diversele sale verigi, acționează corect pentru creșterea veniturilor publice. După care ne trezim în situația de a avea conturile blocate pentru datorii inexistente sau plătite. Transparența deciziilor administrativ-fiscale nu este un concept aplicat de ANAF, chiar dacă este unul dintre elementele de bază ale bunei guvernări fiscale.

Cum vi se pare?

Este sistemul fiscal românesc „corect”? Ce argumente există pentru a considera sistemul fiscal „corect”? Ce contraargumente aveți? Vă invităm să ne transmiteți răspunsurile dumneavoastră pe adresa de email a redacției revistei noastre, redactie@editurasolomon.ro.

Acest articol este editorialul [numărului 1/2020 al revistei Tax Magazine](#).